

Mt 1,18 S narozením Ježíše Krista to bylo takto: Jeho matka Maria byla zasnoubena s Josefem. Ale dříve, než spolu začali bydlet, ukázalo se, že počala z Ducha svatého. **1,19** Protože její muž Josef byl spravedlivý a nechtěl ji vydat pohaně, rozhodl se tajně se s ní rozejít. **1,20** Když už to chtěl udělat, zjevil se mu ve snu anděl Páně a řekl: „Josefe, synu Davidův, neboj se k sobě vzít svou manželku Marii. Vždyť dítě, které počala, je z Ducha svatého. **1,21** Porodí syna a dáš mu jméno Ježíš; on totiž spasí svůj lid od hříchů.“ **1,22** To všechno se stalo, aby se naplnilo, co řekl Pán ústy proroka: **1,23** 'Hle, panna počne a porodí syna a dají mu jméno Emanuel,' to znamená 'Bůh s námi'. **1,24** Když se Josef probudil ze spánku, udělal, jak mu anděl Páně přikázal: vzal svou ženu k sobě. **1,25** Ale nepoznal ji, dokud neporodila syna. A dal mu jméno Ježíš.

Milé děti, zkuste mě říct, co je to záchranka, jak vypadá, k čemu se používá a jak to vypadá, když spěchá k nějakému případu. ... Víme, že vůz záchranné služby nejezdí jen tak, ale je volán k těžkým případům, když jde o život člověka.

Víte, co má taková záchranka společného s Ježíšem, jehož narozeny dnes slavíme? Mají mnoho společného. Na prvním místě mají stejné jméno. Ježíšovo jméno totiž znamená: Zachránce. Anděl, když se zjevil ve snu svatému Josefovi, řekl: „Dáš mu jméno Ježíš; on totiž spasí svůj lid od hříchů.“ Ježíš tedy znamená Zachránce, stejně jako ona záchranka a záchranáři, kteří v ní jezdí.

Řekli jsme si, že záchranka nejezdí jen tak k nějakým banálním věcem, ale zachraňuje lidi, když jim jde o život. Stejně tak i Pán Ježíš. I on nepřišel na svět jen tak, ale zachraňuje nás od toho největšího nebezpečí, které nás lidi může potkat, totiž od následků hříchu. Hřích totiž, to není jen tak nějaká hloupost, nebo chybička. Jde o vážnou věc. Možná tomu moc nerozumíme, ale když se právě kvůli této věci Ježíš musel narodit a stát člověkem, aby nás zachránil, jak píše Matoušovo evangelium, tak to nebude jistě žádná banalita.

Když jedou záchranáři v záchrance, často také hodně riskují. Musí jet docela rychle a musí vstoupit i do nebezpečných věcí, jako třeba takoví hasiči, kteří vynášejí lidi z hořících budov. Také Ježíš vzal na sebe ohromný risk, když po narození vzal na sebe všechny naše hříchy a jejich následky. Ježíš však tento risk podstoupil, protože nás má nesmírně rád, a to si také o Vánocích připomínáme.

Na skutečnost hříchu, pro kterou se Bůh rozhodl narodit a žít jako člověk, nás v betlémech upozorňují dvě zvířátka. Jsou jimi volek a oslík. Vkládáme tyto postavičky do našich betlémů, ale nikde v evangeliích, kde se o Ježíšově narození píše, nejsou tato dvě zvířátka zmíněna. O volku a oslíku však dávno před Ježíšovým narozením mluvil prorok Izaiáš. Tento prorok toho hodně o Ježíšovi předpověděl. Říkáme mu evangelista Starého zákona. Jeho proroctví začíná takovým Božím povzdechem nad člověkem: ^{1,3} Býk zná svého hospodáře i osel jesle svého pána; Izrael však nemá poznání, můj národ nemá rozum. ^{1,4} Opustili Hospodina, pohrdli Svatým Izraele, obrátili se k němu zády. Bůh si povzdechl nad člověkem, že i to zvířátko ví, kdo se o něho stará, ale člověk na Boha, který mu dává všechno, zapomíná, a to je hřích, který je velmi nebezpečný. Obě postavičky, volek i oslík, tak v betlému lidem připomínají, proč Ježíš přišel vlastně na svět. Proč se Bůh narodil jako člověk. Přišel nás zachránit z nesmírného nebezpečí, protože mu na nás moc záleží.

Když se zaposloucháme do textů nejrůznějších koled, tak se tam o tomto zpívá. Když jede záchranka, tak blikají modré majáky a houká siréna. Když se nám však chce připomenout Zachránce celého světa, dal lidem krásný dar, lidé rozsvěcují svíčky místo blikaček a místo sirén zpívají koledy.

Přeji všem požehnané Vánoce.

^{2,1} V těch dnech vyšlo nařízení od císaře Augusta, aby se v celé říši provedlo sčítání lidu. ^{2,2} To bylo první sčítání a konalo se, když byl v Sýrii místodržitelem Kvirinius. ^{2,3} Šli tedy všichni, aby se dali zapsat, každý do svého města. ^{2,4} Také Josef se odebral z galilejského města Nazareta vzhůru do Judska do města Davidova, které se jmenuje Betlém, protože byl z rodu a kmene Davidova, ^{2,5} aby se dal zapsat spolu s Marií, sobě zasnoubenou ženou, která byla v pozeňnaném stavu. ^{2,6} Když tam byli, naplnil se jí čas, kdy měla porodit. ^{2,7} A porodila svého prvorozeného syna, zavinula ho do plének a položila do jeslí, protože v zájezdním útulku nebylo pro ně místo. ^{2,8} V té krajině nocovali pod širým nebem pastýři a střídali se na hlídce u svého stáda. ^{2,9} Najednou u nich stál anděl Páně a sláva Páně se kolem nich rozzářila a padla na ně veliká bázeň. ^{2,10} Anděl jim řekl: „Nebojte se! Zvěstuji vám velikou radost, radost pro všechny lid: ^{2,11} V městě Davidově se vám dnes narodil Spasitel – to je Kristus Pán. ^{2,12} To bude pro vás znamením: Naleznete děťátko zavinuté do plének a položené v jeslích.“ ^{2,13} A náhle bylo s andělem celé množství nebeských zástupů a takto chválili Boha: ^{2,14} „Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem, v kterých má (Bůh) zalíbení!“

Obě vánoční evangelia, Matoušovo i Lukášovo, mluví o narození Spasitele. Dnes při dětské mši svaté jsme si dali do souvislosti záchranku a Zachránce.

Oba přicházejí k vážným věcem, kdy jde o život člověka. Boží Syn, Ježíš Kristus se nenarodil jen tak pro pěknou vánoční

atmosféru, ale aby zachránil člověka z toho největšího nebezpečí, totiž hříchu a jeho smrtících účinků. Vánoční atmosféra je toho přidanou hodnotou. Když se dnes mluví o hříchu, jedněm je to nepříjemné, a zlobí se, že se o tom vůbec mluví a dochází i k jakési alergii na to, že by někdo mohl dělat i něco špatného, druhým to připadá jako mluvení o komárovi, ze kterého se dělá velbloud.

Pro dokreslení významu spojitosti Vánoc a temnot lidských srdcí, kde vládne hřích, si připomeňme jeden pravdivý příběh, který byl zmiňován v souvislosti s výročí Velké války, zvané První světová. Tento příběh ukazuje obojí, hrůzu a nesmyslnost hříchu a světlo naděje, které nabízí božský Spasitel.

V roce 1914 do dopisu své manželce z bojiště na francouzských Flandrech napsal generál Walter Congreve, nositel Viktoriina kříže, tato slova:

„Stalo se tady něco neuvěřitelného – jeden Němec začal volat ze zákopů, že chce na Boží hod vánoční příměří. A že na důkaz vyleze ze zákopu. Jeden z našich mužů se pak opatrně vysunul nahoru a viděl Němce, jak tam neohroženě stojí. Nakonec vylezli úplně a skončilo to dnem, během něhož se vojáci dělili o cigarety, procházeli se volně v zemi nikoho a zpívali koledy. ... Zvali mě také, ale já jsem byl přesvědčen, že generál na mušce by byl pro ně až příliš velkým pokušením. ... Můj pobočník mi pak říkal, že to byl skvělý den a že jej strávil s nejlepším německým střelcem. Bylo mu pouhých osmnáct...

Dopis je nyní podle deníku veřejně vystaven v místním muzeu ve Staffordu (<https://plus.rozhlas.cz/o-vanocnim-primeri-v-zakopech-1-svetove-valky-6515592>).

Válka je a vždy bude tím nejhorším, co člověk může ve své hříšnosti vymyslet. V roce 1914 však mohli vojáci zažít zázrak. Když do temnot, které lidské zlo rozpoutalo, vstoupil paprsek Toho, kdo se pro záchranu člověka jako člověk narodil, paprsek Ježíšova narození. Na bojišti se nesla do Štědrovečerní noci místo palby melodie a zpěv Tiché noci. Následovalo objetí bývalých nepřátel, předání dárků, a dokonce si spolu zahráli i fotbalový turnaj. A poté, až to všechno odeznělo i s Vánoce, nuceni neodpuštělným hříchem svých vojevůdců se opět pustili do zabíjení těch, koho ve Štědré noci objímali.

Váleční vojevůdcové si během války i po ní připínali válečné kříže. Jedni slavili vítězství, druhí sklidili porážku. Jak málo měli společného tyto válečné kříže s křížem toho, kdo se pro nás stal Člověkem. Ani podobu, ani význam! Člověk by mohl říci, že to byly a jsou spíše antikříže. Následky hříchu, jak vidíme, jsou strašné, ale na tomto příběhu můžeme vidět, jakou moc má, byť i jen paprsek té noci, kdy se Bůh stal člověkem, do níž se narodil jako Spasitel, kdy všechno může být jinak. Škoda, že lidé neposlouchají jeho, ale nechávají se spíše vláčet těmi, kdo Ježíše a jeho slova neposlouchají ba dokonce jim i odporují. Myslí si, že si vystačí sami, ale dějiny ukazují opak.

Vraťme se k dnešní dětské mši svaté. Přirovnali jsme Ježíše k záchrance, která jezdí k těm, komu jde o život. Když jede záchranka, tak to nepříjemně houká. Když přichází Spasitel světa, nezní sirény ani neblíkají majáky, ale zpívají andělé a září hvězdy. Poté i lidé zpívají ty nejkrásnější harmonické tóny, které mají moc se dotýkat lidských srdcí a nechají se ozařovat svíčkami na vánočních stromečcích. Naslouchejme obsahu vánočních koled a přidejme se k nim svým zpěvem. Vychvalme tím toho, kdo se z lásky k nám stal člověkem, totiž Ježíše Krista.

Požehnané Vánoce.

^{2,15} Když andělé odešli od nich do nebe, řekli si pastýři mezi sebou: „*Pojďme tedy do Betléma podívat se na to, co se tam stalo, jak nám Pán oznámil!*“ ^{2,16} Pospíchali (tam) a našli Marii a Josefa i děťátko položené v jeslích. ^{2,17} Když ho uviděli, vypravovali, co jim bylo o tom dítěti pověděno. ^{2,18} Všichni, kdo to slyšeli, podivili se tomu, co jim pastýři vyprávěli. ^{2,19} Maria však to všechno uchovávala v srdci a rozvažovala o tom. ^{2,20} Pastýři se zas vrátili. Velebili a chválili Boha za všechno, co slyšeli a viděli, jak jim to bylo řečeno.

Tato mše má latinský název: In aurora, Za svítání. A je to starobylý římský zvyk ji slavit už od dob svatého papeže Řehoře Velikého. Této mši se také říká Pastýřská. Proč, protože pastýři probděli celou noc, měli zjevení andělů a zažili, jak se jich dotkla sláva celého

nebe. Poté se vydali do míst, kde uviděli Marii, Josefa i děťátko a plní radosti to všude vypravovali. Nakonec velebili Boha.

Tuto scénu z Lukášova evangelia zpracoval mistrně Jan Jakub Ryba v díle s názvem Hej mistře. Celou mši se line hudba a text a člověk jakoby celou tu dobu může vnímat toto pastýřské evangelium: jak se budí pastýři, jak zpívají andělé, jak se mezi sebou pastýři domlouvají a jak organizují cestu k místu narození Božího Syna.

Prožijme i my chvíle Vánoc poslechem třeba i této Rybovy mše. Posadíme se u betléma či stromečku, zapalme si svíci, otevřme Lukášovo evangelium a zaposlouchejme se do tohoto díla. Dejme si čas vnímat vánoční události, ono úžasné Boží rozhodnutí, stát se člověkem. Jistě nejen pastýři, ale i naše srdce zajásá, když si dáme poradit hlasem andělů v evangeliu: „*Nebojte se! Zvěstuji vám velikou radost, radost pro všechny lid: V městě Davidově se vám dnes narodil Spasitel - to je Kristus Pán.*“

Požehnané Vánoce.

^{1,1} Na počátku bylo Slovo a to Slovo bylo u Boha a to Slovo byl Bůh. ^{1,2} To bylo na počátku u Boha. ^{1,3} Všechno povstalo skrze ně a bez něho nepovstalo nic, co jest. ^{1,4} V něm byl život a ten život byl světlem lidí. ^{1,5} To světlo svítí v temnotě a temnota ho nepohltila. ^{1,6} Byl člověk poslaný od Boha, jmenoval se Jan. ^{1,7} Přišel jako svědek, aby svědčil o tom světle, aby všichni uvěřili skrze něho. ^{1,8} On sám nebyl tím světlem, měl jen svědčit o tom světle. ^{1,9} Bylo světlo pravé, které osvěcuje každého člověka; to přicházelo na svět. ^{1,10} Na světě bylo a svět povstal skrze ně, ale svět ho nepoznal. ^{1,11} Do vlastního přišel, ale vlastní ho nepřijali. ^{1,12} Všem, kdo ho přijali, dal moc stát se Božími dětmi, těm, kdo věří v jeho jméno, ^{1,13} kdo se zrodili ne z krve, ani z vůle těla, ani z vůle muže, ale z Boha. ^{1,14} A Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi. Viděli jsme jeho slávu, slávu, jakou má od Otce jednorozený Syn, plný milosti a pravdy. ^{1,15} Jan o něm vydával svědectví a volal: „*To je ten, o kterém jsem řekl: 'Ten, který přijde po mně, má větší důstojnost, neboť byl dříve než já.'*“ ^{1,16} Všichni jsme dostali z jeho plnosti, a to milost za milostí. ^{1,17} Neboť Zákon byl dán skrze Mojžíše, milost a pravda přišly skrze Ježíše Krista. ^{1,18} Boha nikdo nikdy neviděl. Jednorozený Bůh, který spočívá v náručí Otcově, ten (o něm) podal zprávu.

Papež Řehoř Veliký měl zavést zvyk v Římě v 7. století, že se slavily o Vánocích tři mše svaté: mše v noci, mše za svítání a mše ve dne. O půlnoční mši je hlásáno Lukášovo evangelium o Ježíšově narození. Při mši za svítání se v tomto Lukášově evangeliu pokračuje příběhem radosti betlémských

pastýřů. Mše ve dne je vyvrcholením všech tří mší a je tou nejslavnější. Je při ní hlásáno Janovo evangelium a otevírají se v něm nesmírné hloubky Božího rozhodnutí, stát se člověkem.

On Bůh, nepochopitelný, nevýslovný, který má celé své stvoření, všechny ty nesmírné dálky vesmíru ve své dlani jako by to bylo jen zrnko máku, se rozhodl z lásky k nám být součástí svého díla jako člověk. Nastává další plán jeho záměru stvoření, tak jak to postupně poznáváme. Sjednocuje se s námi, aby nás sjednotil se sebou. Toto má pro nás dalekosáhlé důsledky. Evangelista Jan píše: „*Všichni jsme dostali z jeho plnosti, a to milost za milostí. Neboť Zákon byl dán skrze Mojžíše, milost a pravda přišly skrze Ježíše Krista.*“

Každý z nás známe Mojžíšův zákon - alespoň část z něho - desatero. Víme, že jde o řád života. Celý vesmír existuje, protože je v něm jakýsi řád. Řád fyzikálních a

chemických zákonů. Pokud je porušena rovnováha, svět se hroučí. Také biologický život má svůj řád a zákony života. Porušením život zaniká. Stejně tak i společnost má své zákony, které jsou nejvíce vyjádřeny právě v desateru. Jejich porušením se společnost rozpadá. Ježíš učí, že dokud nepomine nebe a země, neubude ani čárka z tohoto zákona (srov. Mt 5,18). Zákon sice známe, pro jistotu nám ho Bůh dal skrze Mojžíše, abychom se nemohli vymlouvat, ale také víme, to, co říká apoštol Jan: „Řekneme-li, že hřích nemáme, klameme sami sebe a není v nás pravda“ (1 Jan 1,8). „Zhřešili všichni“ (Řím 5,12), učí apoštol Pavel, a to se týká také nás všech. To víme a víme také, co to znamená. Na vlastní kůži zakoušíme už nyní, natož na věčnosti, co je to, když se hřích nakupí.

Někdy se říká mezi lidmi taková, na první pohled, pěkná výzva, totiž věřit v lidi. Je to spíše zbožné přání, aby bylo všude dobře. Jenže lidské srdce každého je poznamenáno zlem hříchu a zklame se ten, kdo veškerou svou naději vloží do člověka, říká prorok Jeremiáš: „*Tak praví Hospodin: Prokletý člověk, který spoléhá na člověka, kdo za svou oporu pokládá smrtelníka, svým srdcem odstupuje od Hospodina*“ (Jer 17,5). Je třeba věřit více Bohu, který dává lidské srdce do pořádku, a to aniž by porušil lidskou svobodu, která se mu vzpírá.

Vánoce přinášejí naději. Čteme právě v dnešním evangeliu: „*Všichni jsme dostali z jeho plnosti, a to milost za milostí.*“ Ano Mojžíšův zákon nás usvědčuje a je dán proto, abychom si uvědomili, co nám schází a co především potřebujeme - Zachránce, Boha. Záchrana přichází v Ježíši, v něm je nám dána takzvaná milost - tedy spojení s tím, kdo se s námi spojit touží, totiž Bůh, který touží po tom, aby mohl takto přivínout své dílo k sobě.

Když se podíváme do Betléma, uvidíme tam postavy volka a oslíka. Dávají se do Betléma, aniž by o nich bylo cokoli napsáno v obou vánočních evangeliích. Včera jsme s dětmi o tom uvažovali. Jsou to zvířátka běžně označována jako hloupá, tvrdohlavá a nemotorná. Prorok Izaiáš o nich i o nás píše jeden takový paradox: Zatímco osel i volek znají jesle svého pána a vědí, kdo je jejich hospodář, člověk ve své pýše, nikoli (srov. Iz 1,3). Proto se musel sám Pán vesmíru narodit do jeslí, určených pro němé tváře, aby názorně ukázal cestu člověku domů. Když to umějí zvířátka, proč by to nedokázal člověk.

Radostné a pokojné Vánoce, radost z Kristova narození.